

støtte Bestræbelserne for at skaffe større Indtægt for Statskassen, at anbefale Lovforslaget til grundig og i Virkeligheden velvillig Overvejelse, fordi det gælder om at faa mere i Kassen.

Lewinsky: Dette Forslag er jo en af de mange Skatteordrer, som det højtæredede Ministerium kommer med til Rigsdagen, og det er for mig en af de mest usmagelige af dem, dette at lægge Skat paa Omsætningen og paa Jernbanevæsenet. Det kan i Forbindelse hermed være interessant at se den Stilling, som man i 1896, da vi fik Takstloven, indtog, og den Maade, hvorpaa man den Gang saa paa vort Jernbanevæsen. I Bemærkningerne til Takstloven udtales det: „Det bør saaledes først og fremmest afgøres, det Hovedspørgsmaal, om Statsbanerne skulle tilstræbe en højere Rente af Anlægskapitalen end nu, og om de nu gældende Takster som Følge deraf skulle forhøjes, eller om man skal fortsætte ad den hidtil fulgte Vej, hvor man ved lave Takster har stræbt at hæve Landets Omsætning og fremhjælpe dets forskellige Produktionsgrene. Spørgsmalets Besvarelse har ikke stillet sig tvivlsomt for Regeringen. I Lovforslagets 6te Afsnit er man gaaet ud fra, at den hidtil fulgte Vej er den rette, ja, at man endog kan komme til at gøre et Forsøg med yderligere Nedsættelse af Taksterne. Det tør derfor sikkert hævdes, at Statsbanetaksterne have virket til Gavn for Landet ved at yde dets Omsætning en kraftig, ja, en uundværlig Støtte. Det er imidlertid klart, at lave Takster ikke ere særlig heldige for Rentabiliteten. Hvis man for at opnaa en højere Forrentning vilde gaa til en betydelig Forhøjelse af Taksterne, kan det være tvivlsomt, om dette vilde føre til Maalet; men sikkert er det, at en saadan Forhøjelse vilde falde som en tung Byrde paa Omsætningen og væsentlig formindske Forsendelsesmængden“. Saaledes saa altsaa i 1896 den daværende Regering, en Højreregering, paa Statsbanernes Opgaver, og man udtalte, at „en Forhøjelse af Taksterne vil falde som en tung Byrde paa Omsætningen.“

Det er beklageligt, at den nuværende Regering, det nuværende Venstreregimente, i den Grad er svinget bort fra det gode Syn, Højreregeringen i 1896 havde paa Jernbanernes og Jernbanevæsenets Opgaver. Den nuværende Venstreregering og dens Forgængere i al den Tid, Venstre har været ved Roret, ere gaaede lige den modsatte Vej af den, man i 1896 ansaa for den

rette for Banerne. Venstre har tre Gange siden 1901 haft fat i Jernbanetaksterne, og hver Gang har det medført en Forhøjelse af disse. Man begyndte i 1903—04 med at forhøje Jernbanetaksterne med i alt et Par Mill. Kr.; i 1908 fik vi en ny Forhøjelse paa 1 Mill. Kr., og nu synes det, at Appetitten efterhaanden er vokset; nu forelægger man os et Forslag, der forhøjer disse Afgifter med 4 Mill. Kr. Det hævdes, at det er for, at Banerne kunne give os et passende Renteudbytte, at Banerne maa være rentable. Det forekommer mig, at det Krav kan man aldeles ikke stille. I alt Fald er det i Modsætning til den Stilling, som Rigsdagen og Lovgivningsmagten i det hele taget tidligere have indtaget. Da vi behandlede de store Jernbaneforslag heroppe, vedtog vi Baner, som vi vare klare over vare fuldstændig urentable. Det ærede 1ste Medlem for 2den Kreds (Bransen) betegnede den Gang en af de foreslaaede Baner, nemlig Banen fra Skive til Skern, saaledes, at det ærede Medlem hellere vilde skænke denne Bane fuldt og færdig, fordi han ikke en Gang mente, at den kunde betale Driften, end-sige forrente den Kapital, der sattes i den. Vi vedtog Banen, ikke just lige til Skive, men fra Skern til Videbæk, altsaa en Bane, som vi vare klare over var fuldstændig urentabel, som maaske aldrig nogen Sinde vilde komme til at betale sig. Vi gik nemlig ud fra helt andre Forudsætninger med Hensyn til disse Baner. Vi gik ud fra, at de skulde skabe noget godt og fremme Kulturarbejdet i disse Egne, og at det derfor var en fuldstændig naturlig og forsvarlig Opgave for Staten at bygge disse Baner. Men saa finder jeg det urimeligt først at bygge disse urentable Baner og saa bagefter sige: Disse Baner skulle alligevel betale sig og svare Rente. Den Slags Ræsonnement forstaar jeg ikke. Det, det her drejer sig om, er i Virkeligheden, at Regeringen vil benytte disse Baner som et Skatteobjekt, men ser man hen til, hvad Regeringen i 1896 siger, at „en Forhøjelse af Jernbanetaksterne vil falde som en tung Byrde paa Omsætningen“, saa forekommer det mig at være den mest urimelige Form for Skat, som tænkes kan, og vi i den Gruppe, jeg tilhører, kunne ikke gaa ind paa at støtte denne Regering i Retning af at yde en saadan ny Skat.

Man siger nok, og den højtæredede Konseilspræsident har jo heroppe i dette Ting lagt alle Partier paa Hjerte, at vi alle havde vort Ansvar for den finansielle Si-